

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

FOB 2019-23

Politiets vurdering af behov for at anvende magt under en tvangs- udsendelse var ikke dokumenteret

Resumé

27. juni 2019

En udenlandsk kvinde skulle tvangsudsendes af politiet sammen med flere andre udlændinge.

Forvaltningsret

123.1

123.3

29.5

Udlændingens hænder blev fikseret i et transportbælte tre gange under udsendelsen – første gang, da hun blev hentet i et udlændingecenter. Fikseringen blev taget af ca. to timer efter, da udlændingen var kommet ombord på et fly.

International ret

3

Menneskerettigheder

1.1

Den anden fiksering blev foretaget i flyet kort før en mellemlanding i Rotterdam og ophørte kort efter udstigning i Rotterdam. Den tredje fiksering blev foretaget kort før afgang med et andet fly fra Rotterdam og ophørte kort efter ombordstigning.

Udlændingens opførsel under udsendelsen blev af politiet beskrevet som "eksemplarisk".

Ombudsmanden havde ikke grundlag for at tilsidesætte politiets vurdering af behovet for at fiksere udlændingens hænder, da udlændingen blev hentet i udlændingecenteret, og de første ca. to timer af udsendelsen.

Ombudsmanden fandt ikke, at der var tilstrækkelig dokumentation for, at politiet forud for de to efterfølgende fikseringer af udlændingens hænder havde foretaget en konkret og individuel vurdering, der godtgjorde, at disse fikseringer var nødvendige og proportionale.

(Sag nr. 18/04684)

I det følgende gengives ombudsmandens udtalelse om sagen:

1. Under min gennemgang af et antal afsluttede sager om tvangsmæssig udsendelse fra 2016 og 2017 har jeg valgt at udskille sagen med politiets j.nr. (...) til særskilt undersøgelse.

Jeg har nu færdigbehandlet sagen.

Sagen er behandlet i medfør af udlændingelovens § 30 a, hvorefter Folketingets Ombudsmand varetager tilsyn med tvangsmæssige udsendelser.

Formålet med ombudsmandens deltagelse er at påse, at politiets virksomhed i forbindelse med tvangsmæssige udsendelser foretages med respekt for individet og uden unødigt magtanvendelse.

Tilsynet foregår på grundlag af ombudsmandsloven. Ombudsmanden skal således bedømme, om politiet handler i overensstemmelse med gældende ret, herunder internationale forpligtelser, og god forvaltningssskik, jf. ombudsmandslovens § 21.

For så vidt ombudsmanden som led i tilsynet gennemfører inspektioner efter § 18 i ombudsmandsloven, kan ombudsmanden endvidere bedømme forholdene ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter.

2. Ved brev af 17. december 2018 bad jeg Rigspolitiet om en udtalelse. Bl.a. følgende fremgår af brevet:

”Sagen drejer sig om en ledsaget udsendelse af en (...) kvinde til X-land den (...) 2017. Udsendelsen foregik i et chartret fly fra Danmark til Holland/Rotterdam. Fra Holland/Rotterdam var der tale om en såkaldt Joint Return Operation arrangeret af Frontex med chartret fly over en lufthavn i Y-land til en lufthavn i X-land.

Af udsendelsesrapporten af (...) 2017 fremgår bl.a. følgende:

’Forinden afhentning af [udlændingen] i Ellebæk blev den (...) 2017 kl. 15.15 af Escort Leader [navn på betjent] holdt orientering forud for udsendelsen. Sammen med [udlændingen] skulle yderligere 3 personer udsendes. Sammen med de øvrige kørte vi i samlet flok til Ellebæk. Her blev [udlændingen] kl. 16.30 ført fra bygning 17 til bygning, hvor hun blev overdraget til os. Vi forklarede kort på engelsk, hvordan udsendelsen ville blive udført. [Udlændingen] virkede glad og gav udtryk for at hun var glad for at skulle hjem.

...

Vi havde medbragt strips, hjelm og føringsbælte, [udlændingen] havde tidligt under sit ophold i Ellebæk været meget skiftende humørmæssigt, hvorfor vi præventivt monterede føringsbæltet løst om livet på [udlændingen], hvor kun hendes hænder var løst fikseret, [udlændingen] gjorde ikke mine til at modsætte sig dette. Hun blev gjort bekendt med, at vi ville løsne hendes hænder når vi skønnede der ikke var behov for at hendes hænder var fikseret.

...

Sammen med samtlige ledsagere og udlændinge kørte vi kl. 17.00 fra Ellebæk og ankom kl. 17.55 til Københavns Lufthavn i Tune. (...)

Afgang fra Tune kl. 18.34. Efter vi var kommet i luften blev [udlændingens] hænder kl. 18.45 løsnet fra fikseringen. Hun blev dog gjort bekendt med, at vi igen ville fiksere hendes hænder løst før ankomst til Rotterdam, idet de østrigske myndigheder der var ansvarlige for flyvningen forventede dette. Igen blev [udlændingen] dog gjort bekendt med, at vi ville løsne hendes hænder så snart det var muligt.

...

Ankomst til Rotterdam kl. 19.55, hvor vi straks efter ankomst igen fikserede [udlændingens] hænder. Dette fordi vores escortleder [navn på betjent] havde indskærpet, at lederen af den samlede escort forventede dette. Efter at have forladt flyet blev vi ført til en stor hal, hvor vi blev anvist bord og stole, hvor vi skulle afvente. Hallen var fyldt med myndigheder fra andre lande og udlændinge, der ligeledes skulle ledsages til X-land. Vi bemærkede ved ankomst til hallen, at flere af de andre 'deportees' ikke var fikseret på nogen måde, hvorfor vi kl. 20.15 fjernede fikseringen af [udlændingens] hænder.

...

21.58 lettede flyet. [Navn på betjent] løsede umiddelbart efter vi var kommet i luften, [udlændingens] hænder fra fikseringen og føringsbælte ligeledes afmonteret og ikke senere benyttet.

...

Helt fra afhentning i Ellebæk og overdragelse til X-lands myndigheder opførte [udlændingen] sig eksemplarisk. Hun var rolig og venlig under hele rejsen.'

Blandt sagens bilag er endvidere et udfyldt 'Skema til ledsagede udsendelser'. Der er i skemaet krydset af, at der har været benyttet 'Transportbælte (kun bælte)', 'Transportbælte (1-håndsfikseret)' og 'Transportbælte (2-håndsfikseret)' i tidsrummet 16.40 til 18.40.

Endvidere er der i skemaet tilføjet følgende med håndskrift:

'håndfiksering igen
1945-2158 begge hænder'.

Det fremgår således af udsendelsesrapporten, at fikseringen af udlændingen blev fjernet kl. 20.15 og igen kl. 21.58, uden at det er angivet, hvornår fikseringen senest blev påført. Af skemaet fremgår det, at fikseringen blev påført igen kl. 19.45 til og med kl. 21.58.

Som nævnt ovenfor fremgår det af udsendelsesrapporten, at de østrigske myndigheder, der var ansvarlige for flyvningen, og lederen af den samlede escort forventede, at udlændingene blev påført fiksering. Det nævnes endvidere i udsendelsesrapporten vedrørende flyvningen fra lufthavnen i Y-land til lufthavnen i X-land, at udlændingen to gange blev fulgt på toilettet af en af ledsagerne og en 'backup person fra Østrig'.

Udsendelsen af udlændingen ved dansk politi foregik – som også nævnt i udsendelsesrapporten – sammen med udsendelsen af tre andre udlændinge. Jeg har identificeret disse sager til at dreje sig om følgende journalnumre hos politiet: (...).

Disse sager er indgået i min gennemgang af afsluttede udsendelsessager fra 2017, men har ikke på det foreliggende grundlag givet mig anledning til at foretage mig yderligere. Jeg er dog bekendt med sagsmaterialet. I de tre nævnte sager fremgår det af udsendelsesrapporterne, at udlændingene ligeledes i visse perioder af udsendelsen var fikseret, men dette begrundes ikke med, at der fra de østrigske myndigheder eller lederen af den samlede escort var en forventning om fiksering af udlændingene.

Endvidere er det i udsendelsesrapporterne i j.nr. (...) og (...) noteret, at udsendelsen var en Joint Return Operation i Frontex-Regi med Holland

som arrangør. Endelig henvises der i udsendelsesrapporten i j.nr. (...) til 'den hollandske Escort Leader'.

På baggrund af det anførte ovenfor beder jeg Rigspolitiet om i sin udtalelse til mig at oplyse nærmere, i hvilke perioder udlændingen var fikseret.

Da det er oplyst i udsendelsesrapporten, at udlændingen fra afhentningen i Udlændingecenter Ellebæk til overdragelsen til X-lands myndigheder var venlig og rolig samt opførte sig eksemplarisk, beder jeg desuden Rigspolitiet om at uddybe begrundelsen for fikseringerne af udlændingen gennem udsendelsesforløbet.

Jeg beder endvidere Rigspolitiet om at oplyse, om der var særlige instrukser for fiksering og anden anvendelse af magt i forbindelse med den pågældende Joint Return Operation fra Holland til X-land.

Endelig beder jeg Rigspolitiet om at redegøre nærmere for den konkrete Joint Return Operation, herunder hvilket land der arrangerede operationen, og hvilke lande der – ud over Danmark – deltog i den.”

3. Til brug for min behandling af sagen har jeg modtaget akterne i politiets udsendelsessag, Rigspolitiets brev af 18. februar 2019 med bilag og Rigspolitiets e-mail af 1. marts 2019 med bilag.

Rigspolitiet har i brevet af 18. februar 2019 bl.a. oplyst følgende:

”I anledning af ombudsmandens henvendelse er eskortelederen for den ledsagede udsendelse til X-land den (...) 2017 anmodet om en supplerende udtalelse. Den supplerende, udaterede udtalelse vedlægges til orientering som bilag 1. Det bemærkes i den forbindelse, at den udsendelsesansvarlige for udsendelsen af den pågældende udlænding til X-land ikke længere er ansat i Nordsjællands Politi, og at det ikke har været muligt at få en supplerende udtalelse fra ham.

Det fremgår af eskortelederens udtalelse, at han på baggrund af de øvrige udsendelsesrapporter skrevet i forbindelse med samme udsendelse – har forsøgt at udlede tidspunkter for, hvornår udlændingens hænder var fikseret i transportbæltet.

Det er herefter eskortelederens vurdering, at udlændingen fik fikseret sine hænder i transportbæltet kl. 20.55, hvor der var afgang med bus fra

hangaren til flyet. Det er på den baggrund eskortelederens vurdering, at udlændingens hænder har været fikseret i transportbæltet i følgende tidsrum: 16.38-18.45, 19.55-20.15 og 20.55-21.58.

Det fremgår endvidere af eskortelederens udtalelse, at hollænderne ikke havde stillet krav om, at udlændingene skulle være fikseret i forbindelse med Frontex-udsendelsen, og at det var de enkelte deltagende lande, der besluttede, hvorvidt der skulle anvendes magt i forbindelse med udsendelsen. Det fremgår også af udtalelsen, at det er eskortelederens erfaring, at der i forbindelse med samlede udsendelser, hvor der udsendes et større antal udlændinge (32 personer i den konkrete udsendelse), ofte har været tilfælde – navnlig under udsendelser med Frontex – hvor udlændingene hidser hinanden op og samlet forsøger at afbryde udsendelsen. Eskortelederen havde på den baggrund underrettet de ledsagende polititjenestemænd om, at alle fire udlændinge skulle iføres transportbælte, idet de alle før udsendelsen havde tilkendegivet, at de ikke ville medvirke hertil. Eskortelederen havde endvidere underrettet de ledsagende polititjenestemænd om, at udlændingene som udgangspunkt først skulle have løsnet deres transportbælte, når flyet var lettet mod den endelige destination (fra lufthavnen i Y-land til lufthavnen i X-land), og alle udlændinge var rolige.

Endelig fremgår det af udtalelsen, at Holland havde arrangeret udsendelsen fra Rotterdam/Holland, via lufthavnen i Y-land til lufthavnen i X-land, og at de deltagende lande var Holland, Danmark, Østrig, Belgien, Tyskland, Spanien og Ungarn.

Rigspolitiet kan indledningsvist oplyse, at det er Rigspolitiets opfattelse, at det – i overensstemmelse med de interne retningslinjer vedrørende ledsagede udsendelser med fly (som den 6. februar 2019 er blevet erstattet af Vejledning om ledsagede udsendelser med fly) – burde have fremgået af udsendelsesrapporten, hvornår udlændingen blev påført transportbæltet med to-håndsfiksering, ligesom det burde have fremgået af udsendelsesrapporten, hvornår udlændingen for tredje gang blev to-håndsfikseret.

Det er som tidligere oplyst til Ombudsmanden Rigspolitiets opfattelse, at alle oplysninger, som må antages at være af en sådan karakter, at de bidrager eller i øvrigt tilvejebringer klarhed med hensyn til sagens faktiske omstændigheder, skal noteres i alle udsendelsessager.

På baggrund af den udaterede udtalelse fra eskortelederen, lægger Rigspolitiet til grund, at det umiddelbart beror på en misforståelse, at den udsendelsesansvarlige var af den opfattelse, at der forelå en særlig

instruks fra lederen af Frontex-udsendelsen vedrørende anvendelse af magt i forbindelse med udsendelsen fra Holland til X-land.

Det bemærkes i den forbindelse, at eskortelederen har oplyst, at det var ham, der meddelte de udsendelsesansvarlige, at udlændingene alle skulle være to-håndsfikseret i forbindelse med udsendelsen, og at fikseringen som udgangspunkt først skulle løsnes, når flyet lettede mod den endelige destination.

Det bemærkes endvidere, at udlændingen i nærværende tilfælde første gang var to-håndsfikseret i ca. to timer i forbindelse med afhentning i fængslet til kort efter flyet var lettet, anden gang i ca. 20 minutter i forbindelse med ankomst og transitophold i Holland, og tredje gang i ca. en time i forbindelse med boarding af flyet fra Holland til Y-land.

Rigspolitiet finder på baggrund af eskortelederens supplerende udtalelse, at opretholdelsen af magtanvendelsen er tilstrækkelig dokumenteret.

Rigspolitiet skal i den forbindelse bemærke, at det altid beror på en konkret vurdering, hvorvidt det i en given situation er nødvendigt at anvende magt, og at der må tillægges den udøvende polititjenestemand et vist skøn i vurderingen af, hvorvidt magtanvendelsen var nødvendig i den konkrete situation, da polititjenestemanden i kraft af sin erfaring har særlige forudsætninger for at vurdere nødvendigheden af magtanvendelsen.

På baggrund af ovenstående supplerende udtalelse finder Rigspolitiet – uanset udlændingens rolige opførsel i forbindelse med udsendelsen – ikke, at der er grundlag for at tilsidesætte den udsendelsesansvarliges skøn i forbindelse med vurderingen af den beskrevne magtanvendelse. Rigspolitiet har herved særligt lagt vægt på eskortelederens erfaring med den særlige risiko ved samlede udsendelser for, at udlændingene kan hidse hinanden op, sammenholdt med oplysningerne om, at udlændingene havde tilkendegivet, at de ikke ville medvirke til udsendelsen, og eskortelederens politifaglige, konkrete vurdering af behovet for magt-anvendelse i situationen.”

4. Der findes en række EU-retlige, folkeretlige og nationale regler og vejledende retningslinjer om anvendelsen af magt under udsendelser.

Af udsendelsesdirektivets artikel 8 (direktiv 2008/115/EF af 16. december 2008) fremgår følgende:

"Artikel 8

Udsendelse

...

4. Når medlemsstaterne som en sidste udvej anvender tvangsforanstaltninger til at gennemføre udsendelsen af en tredjelandsstatsborger, som modsætter sig udsendelse, skal sådanne foranstaltninger stå i rimeligt forhold til det formål, der søges opnået, og holdes inden for grænserne af rimelig magtanvendelse. Foranstaltningerne gennemføres i henhold til den nationale lovgivning i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder og med behørig respekt for den pågældende tredjelandsstatsborgers værdighed og fysiske integritet.

..."

Af betragtning nr. 13 i udsendelsesdirektivets præambel fremgår endvidere følgende:

"(13) Anvendelsen af tvangsforanstaltninger bør udtrykkeligt ske i overensstemmelse med proportionalitets- og effektivitetsprincippet for så vidt angår de anvendte midler og de forfulgte mål. (...)"

Af Europarådets "Twenty Guidelines on Forced Return" fra 2005 fremgår bl.a. følgende:

"Guideline 19. Means of restraint

1. The only forms of restraint which are acceptable are those constituting responses that are strictly proportionate responses to the actual or reasonably anticipated resistance of the returnee with a view to controlling him/her.

..."

I CPT standards (CPT/Inf/E (2002) 1 – Rev. 2015) vedrørende "Deportation of foreign nationals by air" (2003) fremgår bl. a. følgende:

"33. Clearly, one of the key issues arising when a deportation operation is carried out is the use of force and means of restraint by escort staff. The CPT acknowledges that such staff are, on occasion, obliged to use force and means of restraint in order to effectively carry out the deportation; however, the force and the means of restraint used should be no more than is reasonably necessary. The CPT welcomes the fact that in

some countries the use of force and means of restraint during deportation procedures is reviewed in detail, in the light of the principles of lawfulness, proportionality and appropriateness.”

Politilovens § 16 (lovbekendtgørelse nr. 956 af 20. august 2015 om politiets virksomhed) indgår i lovens kapitel 4 om politiets anvendelse af magt og har følgende indhold:

”§ 16. Politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig og må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade.

Stk. 2. Magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventuelle skader begrænses til et minimum.”

Af ”Rigspolitiets interne retningslinjer vedrørende ledsagede udsendelser med fly” (2013) fremgår bl.a. følgende:

”Magtanvendelse og personlig udrustning

De overordnede principper for politiets magtanvendelse reguleres af straffelovens § 13 og § 14 samt politilovens kapitel 4.

Politiet kan med henblik på at gennemføre en tvangsmæssig udsendelse anvende den fornødne magt til at passivisere udlændingen, når magtanvendelsen er nødvendig og forsvarlig. Anvendelsen af magt skal altid foregå så skånsomt som muligt og på en sådan måde, at det giver anledning til mindst mulig opmærksomhed i forhold til omgivelserne.

...”

Som nævnt under pkt. 1 ovenfor er formålet med ombudsmandens tilsyn med politiets tvangsudsendelser at påse, at tvangsudsendelserne sker uden unødigt magtanvendelse. Udlændingelovens § 30 a, stk. 1 og stk. 2, har følgende ordlyd:

”§ 30 a. Folketingets Ombudsmand varetager tilsyn med tvangsmæssig udsendelse.

Stk. 2. Tilsynet udøves i overensstemmelse med lov om Folketingets Ombudsmand. Folketingets Ombudsmand skal ved tilsynet særlig påse, at politiets virksomhed foretages med respekt for individet og uden unødigt magtanvendelse.”

5. På baggrund af Rigspolitiets oplysninger lægger jeg til grund, at udlændingen var iført transportbælte i tidsrummet fra kl. 16.38 til kl. 21.58.

Jeg lægger endvidere til grund, at udlændingens hænder var fikseret i tidsrummene fra kl. 16.38 til kl. 18.45, fra kl. 19.55 til kl. 20.15 og fra kl. 20.55 til kl. 21.58.

Jeg er enig med Rigspolitiet i, at det burde have fremgået af udsendelsesrapporten, hvornår udlændingen blev påført transportbæltet med to-håndsfiksering, ligesom det burde have fremgået af udsendelsesrapporten, hvornår udlændingen for tredje gang blev to-håndsfikseret.

6. Jeg har ikke grundlag for at tilsidesætte den konkrete vurdering af behovet for at anvende magt i form af montering af transportbælte og fiksering af udlændingens hænder, da udlændingen blev afhentet i Udlændingecenter Ellebæk.

Jeg har i den forbindelse lagt vægt på, at politiet har et vidt skøn i vurderingen af, hvorvidt en magtanvendelse er nødvendig, da politiet i kraft af sine erfaringer har særlige forudsætninger for sin vurdering.

Jeg har også lagt vægt på, at det fremgår af politiets forudgående sikkerhedsvurdering, at politiet vurderede, at udlændingen var ustabil og opfarende og ville søge konfrontation ved udrejsen. Det fremgår desuden af udsendelsesrapporten, at udlændingen under sit ophold i Ellebæk havde været meget skiftende humørmæssigt.

Endelig fremgår det af eskortelederens udtalelse, at udlændingens udtalelse om, at hun under ingen omstændigheder ville medvirke til at blive udsendt af Danmark, blev tolket således, at man måtte forvente, at hun ville prøve at obstruere udsendelsen.

Udlændingens hænder var fikseret i forholdsvis lang tid, nemlig fra kl. 16.38 til kl. 18.45. Jeg har dog heller ikke grundlag for at tilsidesætte den konkrete vurdering i forhold til den tidsmæssige udstrækning af fikseringen.

Jeg har i den forbindelse lagt vægt på, at politiet forud for udsendelsen havde vurderet, at det var nødvendigt at fikserer udlændingen ved afhentningen af udlændingen. Jeg har også lagt vægt på, at politiet må have et vist tidsrum til at opnå kendskab til udlændingens adfærd under udsendelsen, før den forudgående vurdering af behovet for fiksering kan ændres.

Endelig har jeg ved min vurdering lagt til grund, at der i den konkrete udsendelse var behov for at vurdere udlændingens adfærd i et længere tidsrum, da

udlændingens adfærd også skulle vurderes i samspil med de andre udlændinge, der deltog i udsendelsen.

Jeg henviser i den forbindelse til eskortelederens bemærkninger om erfaringerne med den særlige risiko ved samlede udsendelser for, at udlændingene kan hidse hinanden op, og oplysningerne om, at alle fire udlændinge, der skulle deltage i den konkrete udsendelse, havde tilkendegivet ikke at ville medvirke til udsendelsen.

7. Udlændingens hænder blev som nævnt også fikseret i tidsrummet fra kl. 19.55 til kl. 20.15, dvs. fra umiddelbart før flyet landede i lufthavnen i Rotterdam, til kort efter at udlændingen var steget ud af flyet.

Endelig blev udlændingens hænder fikseret i tidsrummet fra kl. 20.55 til kl. 21.58, dvs. fra kort før udlændingen steg ombord på flyet i lufthavnen i Rotterdam, til kort efter at flyet var lettet.

På baggrund af udsendelsesrapporten må jeg lægge til grund, at udlændingens hænder blev fikseret i perioden fra kl. 19.55 til kl. 20.15, fordi den udsendelsesansvarlige var af den opfattelse, at det blev forventet af lederen af den samlede Frontex-udsendelse.

Jeg har noteret mig oplysningerne om, at det beroede på en misforståelse, at lederen af den samlede Frontex-udsendelse skulle forvente, at udlændingene var fikseret ved ankomsten til Rotterdam.

Der er ikke i øvrigt angivet en særskilt begrundelse for, at udlændingens hænder blev fikseret i tidsrummet fra kl. 19.55 til kl. 20.15.

Fikseringen af udlændingens hænder i perioden fra kl. 20.55 til kl. 21.58 er heller ikke særskilt begrundet i udsendelsesrapporten.

For så vidt angår fikseringerne af udlændingens hænder i tidsrummene fra kl. 19.55 til kl. 20.15 og fra kl. 20.55 til kl. 21.58 anerkender jeg – som også nævnt ovenfor – at politiet har et vidt skøn ved vurderingen af, om en magtanvendelse er nødvendig.

Dette skøn skal imidlertid foretages inden for rammerne af det retsgrundlag, der er gengivet under pkt. 4 ovenfor. Det indebærer bl.a., at en magtanvendelse skal udgøre en proportional reaktion på udlændingens faktiske modstand eller den modstand, som man med rimelighed kan forvente, at udlændingen vil udvise under udsendelsen. Endvidere skal magtanvendelsen i hele sin udstrækning kunne anses for nødvendig og proportional.

Ved vurderingen af, om udlændingen måtte forventes at gøre modstand under udsendelsen, kunne politiet med rette inddrage erfaringerne med den særlige risiko ved samlede udsendelser for, at udlændingene kan hidse hinanden op, og oplysningerne om, at alle fire udlændinge, der skulle deltage i den konkrete udsendelse, havde tilkendegivet ikke at ville medvirke til udsendelsen.

Det fremgår af eskortelederens udtalelse, at der i den samlede vurdering af, om udlændingen i den foreliggende sag skulle fikseres, også blev taget højde for de konkrete oplysninger om denne udlænding, som politiet havde kendskab til forud for udsendelsen.

På baggrund af eskortelederens udtalelse må jeg lægge til grund, at denne vurdering af risikoen for, at udlændingen ville gøre modstand, alene blev foretaget forud for udsendelsen og udelukkende på baggrund af oplysninger om udlændingen, som var indhentet forud for udsendelsen. Den forudgående vurdering indebar, at udlændingen som udgangspunkt skulle fikseres frem til flyafgang fra Rotterdam til lufthavnen i X-land.

Det fremgår imidlertid ikke, om det forud for fikseringerne kl. 19.55 og kl. 20.55 blev vurderet konkret og individuelt, at det var nødvendigt igen at fikseres udlændingens hænder på trods af, at udlændingen opførte sig eksemplarisk, roligt og venligt. Det fremgår således ikke, at der under udsendelsen blev foretaget en vurdering af behovet for fiksering, hvor også politiets kendskab til udlændingens adfærd under udsendelsen blev inddraget.

På denne baggrund finder jeg ikke, at der er tilstrækkelig dokumentation for, at der ved de to sidste fikseringer af udlændingens hænder blev foretaget en konkret og individuel vurdering, der godtgjorde, at fikseringerne af udlændingens hænder i tidsrummet fra kl. 19.55 til kl. 20.15 og fra kl. 20.55 til kl. 21.58 var nødvendige og proportionale.

Jeg har i øvrigt noteret mig oplysningerne om organiseringen af den konkrete Joint Return Operation.

Ud over det anførte giver udsendelsen den (...) 2017 til X-land ikke anledning til bemærkninger.

Jeg afslutter derfor med dette brev min behandling af sagen.

Efter afslutningen af ombudsmandens sag ændrede Rigspolitiet den 4. oktober 2019 sin vejledning om ledsagede udsendelser med fly. Det fremgår nu bl.a. af vejledningen, at politiet løbende skal foretage en vurdering af, hvorvidt magtanvendelsen er nødvendig og proportional, og at vurderingen i alle tilfælde også skal basere sig på det konkrete og individuelle forløb, herunder udlændingens adfærd.